

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„ШКОЛСКИ ЛИСТ“ излази један пут у месецу. Предплата је на целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 7.

У Сомбору 15. Августа 1893.

Год. XXV.

СЕДНИЦА СРБСКО НАРОДНОГ ШКОЛСКОГ САВЕТА држана 29. и 30. Јулија 1893.

Председава Његова Светост Патријарх. Присутни чланови : Најпречастнији прота Јован Борота, Др. Мих. Полит, Н. Ђ. Вукићевић заменик гл. шк. референта и оба народна тајника.

Прочитан је одпис Преузвишеног г. кр. угарског министра за богочаст и наставу од 18. Јунија 1893. Бр. 26.829. управљени на Његову Светост Патријарха, у којем се изјављује, да на поднесене од Његове Светости школске књиге са гледишта XXX. законског чланка од 1883. §. 49. нема (код истог високог места) никакве приметбе противу употребљења истих књига у новосадској србској гимназији, следователно дозвољава се, да се те књиге као учебници у поменутој србској гимназији употребити могу.

Поднесене књиге школске јесу ове :

1. „Српска Читанка“ за долње гимназије. Књига I. саставио Јован Живановић. Друго попуњено издање. Панчево 1892. Наклада књижаре Браће Јовановића.

2. „Српска Читанка“ за долње гимназије. Књига II. саставио Јован Живановић. Друго попуњено издање. Панчево 1893. Наклада књижаре Браће Јовановића.

3. „Српска Граматика“ за први разред гимназије, саставио Љубомир Стојановић. У Београду, штампано у државној штампарији краљевине Србије. 1892.

4. „Лекције из српског језика“ за други разред гимназије, саставио Љубомир Стојановић. У Београду, штампано у државној штампарији краљевине Србије. 1891.

5. „Српска Синтакса“ Петра Будмана, превео Спира Калик професор. Београд, штампано у државној штампарији краљевине Србије. 1892. Накладом књижаре В. Валожића.

www.ub

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

6. „Психологија“, за школе и за самоуке, нарочито за учитеље, израдио Петар Радуловић управитељ српске учитељске школе у Карловцу. Панчево 1892. Наклада књижаре Браће Јовановића.

7. „Логика“, за школе и за самоуке, нарочито за учитеље, израдио Петар Радуловић управитељ срп. учитељске школе у Карловцу. Друго прегледано издање. У Панчеву, накладом књижаре Браће Јовановића. 1893.

8. „Теорија књижевности“ за више разреде средњих школа у крајевини Србији. I. Стилистика. II. Реторика, по В. Вакернаглу, Е. Бељовском, Л. Зими и другима, написао Пера П. Ђорђевић. Београд, издање и штампа државне штампарије. 1892.“

На знање узето и сл. патронату гимназије новосадске, са повратком гореозначених 8 књига по надлежности уступљено.

Прочитани су и на знање узети још неки отписи В. кр. угар. Министарства просвете, и Високосл. Саборског Одбора.

Издати су декрети: Јовану Анђелићу и Миливоју Бугарском учитељима В. Бечкеречким, Јовану Николићу учитељу у Новом Сент-Ивану, Александру Торњанском учитељу у Срб. Арадцу и Димитрију Грујићу учитељу на србској вероисповедној школи у Загребу.

Прочитани су извештаји управа србских виших девојачких школа у Новом Саду и у Панчеву за 1892/3. школску годину пропраћени са приметбама заменика главног школског референта, који је ове године на закључним испитима у обе ове школе председавао, — и издана су сходна упутства на управе обе ове школе.

Даље су у претрес узети поднесени наставни планови за Новосадску и Панчевачку вишу девојачку школу за 1893/4. школску годину, у којима су наставни планови у погледу учебника и школских часова учитељски зборови речених школа споразумно са замеником главног школског референта а по упутству добивеном од Школског Савета нуждне измене учинили, које су са одобрењем на знање узете.

Заменик гл. школског референта извештава, да су под његовим председавањем одржани годишњи закључни испити у учитељској школи и у вештбаоници Горњокарловачкој дне 3. 4. и 5. Јунија о. г. Испити за учитељско оспособљење у тој школи нису се ове године могли држати, због тога, што је професорски збор речене школе у смислу новог штатута већ у почетку ове године распоредио наставне предмете на четири разреда, тако да су неки пред-

мети као што је Историја Педагогије, катихетика, књиговодство и практична радња у школи и т. д. за четврти разред задржани а ове школске године предавани нису. Према томе одлука Школскога Савета донесена у седници од 18. (30.) Марта о. г. по којој би се тек до три године течај ове школе на четири разреда проширио, због горњег поступка, за који је тек при свршетку ове школске године Школском Савету званично пријављено, — није се могла овде ефектуирати, и услед тога је принуђен био Школски Савет у овој седници сходно расположење за идућу школску годину учинити.

По гласу извештаја управе учитељске школе у Г. Карловцу било је у тој школи 1892/3. школске године у првом разреду 15 мушких и 7 женских, свега 22; у другом разреду 10 мушких и 8 женских, свега 18; у трећем разреду 5 мушких и 6 женских, свега 11 ученика. Према томе било је у овој школи 29 мушких и 21 женских укупно 51 ученик. Од ових у течају године изостали су од школе 2 приправника, један из другог и један из трећег разреда, те тако на свршетку школ. године било их је 27 мушких и 21 женских, свега 48. Сви мушки ученици у овој школи су Срби православне вере, а од женских било је 18 Српкиња, две римкиње и једна израиљћанка. У основној школи Горњокарловачкој, која за вештбаоницу служи било је 29 мушких и 24 женских, свега 53 ученика.

Прочитана је представка православне србске црквене общине Горњокарловачке управљена на Његову Светост Патријарха и на Школски Савет, у којој речена община моли, да ако се већ не би могле две учитељске школе једна мушка а друга женска за епархију Горњокарловачку установити, а оно бар да се само женска учитељска школа одржи, а мушка да се укине; са разлога што већ постоје у Хрватској две државне мушке учитељске школе, на којима постоје катихете, а напротив женска учитељска школа у Загребу није државна него је конфесионална римокатоличка, те по томе је много нужнија за васпитање Српкиња у духу своје вере чисто србска вероисповедна школа за образовање учитељица. Речена община изјављује, да би готова била за ову школу нуждне просторије у приземном спрату свог школског дома дати, ако би јој се из народних фондова у име обдржавања тих просторија годишње 600 ф. дало. По дужем саветовању упућена је ова представка на мњење епархијској управи Горњокарловачке дијецезе, као и профе-

сорском збору учитељске школе Горњокарловачке. Међутим пак Школски Савет са обзиром на ту околност што се већ ове јесени мора отворити четврти разред у учитељској школи Горњокарловачкој, као и на друге тешкоће, које су се у овом предмету показале, наредио је, да се идуће школске године у први разред не примају ни мушки ни женски ученици.

Прочитан је и на знање узет обширни извештај управе учитељске школе Сомборске о испитима у истој школи на свршетку 1892/3. школске године.

Одобрена је за употребење у трећем разреду срб. вероисповедних школа књига: „Библијске повести“, написао Иван М. Поповић.

На основу изцрпљене стручне оцене није се могао одобрити рукопис: „Мађарска граматика“ за први разред учитељске школе написао М. С. По томе је овај рукопис заједно са критиком оценитеља писцу враћен.

На предлог члана школ. савета најпречастнијег господина проте Јована Бороте закључено је, да Школски Савет изда изцрпљен извештај о двадесетогодишњем свом досадањем деловању, који ће се извештај и путем штампе обнародовати. Састављање тог извештаја поверено је привременом заменику главног школског референта Николи Ђ. Вукићевићу.

У нади, да ће се Народни Сабор ове јесени састати, Школски Савет закључио је расписати стечај за стално попуњење места главног школског референта. Овим стечајем жели Школски Савет доћи до именика оних особа, који су вољни за ово важно место компетовати, а предстојећи ће Сабор између њих по своме праву избор учинити и место главног школског референта стално попунити.

Осим тога решено још много других предмета од мање важности.

В.

СРПСКИ УЧИТЕЉСКИ КОНВИКТ У НОВОМ САДУ.

Учитељство наше из архиепископије карловачке и митрополије српске образовало је задругу 1890. г. под горњим именом и имало је 22. јула (3. августа) о. г. у Новом Саду своју трећу редовну главну скупштину. После оне прве скупштине од 1889 г. кад се претресао штатут за ову задругу, ово је била најјаче посећена скупштина и била је најзанимљивија, јер је на њвј било први

пут и гостију из Србије; ту беху г. г. Јован Поповић потпредседник учитељског удружења из Ужице, са својом супругом учитељицом гђом Христином; Петар Никетић из Београда и уредник „Ђачета“ и Ђорђе Којић уредник бивше „Породице“ и члан главног одбора учитељског удружења. Беху ту у лепом броју заступљене и учитељице и други грађани.

Скупштина је отворена у пола десет сати пре подне и пошто се конштатовало, да има на окупу довољан број чланова, те да се могу доносити правоваљани закључци, поздрави скупштинаре добродошлицом председник истог друштва г. Арк. Варађанин и прикаже друштву госте из Србије, које скупштина поздрави са „живели“! За тим се устајањем и изразом: Бог да га прости! ода почаст улокојеиом члану Милану Стојчићу бившем учитељу Сент-Мартонском и студенту бечке више педагогије и онда се пређе на читање извештаја председникова о раду одборском за прошлу 1892/3. г.

Из тог извештаја дознали смо, да се у друштво ово за ово три године уписало 121 редовни члан (учитељ) и 91 потпомажући члан, свега: 212. Од редовних чланова је иступило: 6, умрло: 4 и не ушлајују: 5, који се такође могу сматрати, као да су иступили. Од потпомажућих чланова не ушлајују: 3, остали плаћају уредно своје приносе, те се тако може рачунати, да има данас ово друштво: 106 редовних чланова и 88 потпомажућих.

По извештају истог одбора затекло се у фонду друштвеном на крају јуна месеца ове 1893. г.: 19.918 ф. 64 н. кад би се овој своти додао годишњи интерес, што је пао на улоге друштвене бан новосадских новчаних завода, који у округлој суми износи: 175 ф. и она готовина, што се прикупила до скупштинског дана од 100 ф. и нешто јаче, онда се види, да је фонд друштвени добрим претурио своту од 20.000 ф. а. вр. Та свота, по извештају председникову, пружа довољно гаранције, да ће се још за две године, кад завод треба да ступи у живот, накупити у најмању руку још 10.000 ф., а са 30.000 ф. може се, поред мале месечне уплате издржавати до 20 питомаца. Но, по извештају председникову, одбор је рад, да у течају ове две године набави кућу за питомце, а и то мисли да изведе продавањем срећака или издавањем обвезница од мањих свота, а да се овај прикупљени капитал не крњи за то. С тога је одбор и заискао и добио од скупштине овлашћење, да може згодном приликом купити кућу или „плац“ за зидање учитељског дома.

Управни одбор имао је прошле године три редовне седнице и обавио у њима 50 предмета.

За друштво је набављена прошле године Вертхајмова благајна за 120 ф.

У извештају председникову напомиње се, да је завештао истом друштву покојни Александар Трифунац од Батџе, велепоседник из Вел. Бечкерека 200 ф. и скупштина је тај глас пропратила са: слава му! Поменуто је и то, да је извршитељ тестаментa пок. Томе Зековића грађанина новосадског г. Др. И. Вучетић предао друштву намењених 1000 ф. а. вр. на чему му се одбор корпоративно захвалио, а скупштина му довикнула: живео!

Извештај се председников узео на повољно знање, а тако исто и извештај надпрегледачког и управног одбора о стању и рачунима друштвеним за прошлу 1892. и прву половину ове 1893. г. те је на основу томе издата опросница бившем благајнику г. Алекс. Јорговићу и садањем благајнику г. Мити Ћорђевићу за рачуне од 1893. године.

На предлог свога управног одбора изабрала је скупштина за свог почасног члана г. *Пају Арновљевића* бележника модошког, који је свратио пажњу пок. добротвора учитељског Николе Кнежевића, учитеља шурјанског, на овај завод приволео га, не само да овом заводу остави знатну своту од 6000 ф., него да и остало имање своје у вредност од 30—40 хиљада, остави на учитељске и просветне цели.

Скупштина је, даље, на предлог свог управног одбора решила, да се молбом обрати на високославни Н. Ц. Школ. Савет, да се фонд пок. Др. Ћ. Натошевића, којим рукује срп. прав. цркв. општина сомборска и који је намењен на подпору удовица и сирочади учитељских, уступи овом друштву, да се отуда могу сирочад учитељска издржавати у овом конвикту. Исто тако да се изиште и други фонд пок. Др. Ћ. Натошевића, којим рукује новосадска срп. правосл. цркв. општина, а који је за исте цели намењен.

После ових предлога прешла је скупштина на избор часника и одбора и изабрала је по ново на годину дана за председника г. А. Варађанина, за потпредседника г. Гавру Путника, за тајника г. Ћоку Милића, за благајника г. Панту Јовановића (пошто се до сада ни г. Мита Ћорђевић није никако хтео примити), за одборнике: г. г. Ћока Милић, Глиша Миладиновић, Љубиша Михајловић, Мита Ћорђевић, из Н. Сада; Никола Јовановић из Индије, Ћира Карака-

шевић из Пироша, Коста Шијачки из Ст. Футога, Гига Војновић из Вуковара, Вељко Петровић из Земуна, Пајо Мандић из Петроварадина, Јован Ћ. Петровић из Ст. Шове и Тоша Ракић из Ст. Паланке. За прегледања рачуна изабрани су: г. г. Жарко Алексић из Ст. Футога, Мита Пејић из Госпођинаца и Стеван Жекић из Ст. Бечеја. За оверовљење записника скупштинског: г. г. Јован З. Медурић из Турије, Петар Стефановић из Руме и Срдан Увалић из Лалића.

Скупштина је довршила свој посао у пола дванаест пре подне и онда је корпоративно суделовала на свечаном парастосу, који је приређен у почаст упокојеним добротворима и члановима овог завода. На парастосу чинодејствовали су г. г. прота Милан Ћирић, прота Павао Балта и парох Божидар Поповић, а учитељство је одговарало на јектенија.

На подне је био заједнички обед у гостионице код „Круне“ (Нешковићева пивара), а после подне се разилазили гости и чланови.

—Н.

СА СКУПШТИНЕ „УЧИТЕЉСКОГ УДРУЖЕЊА“ У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ.

Народно учитељство из Краљевине Србије имало је 4. (16.) јула о. г. у Београду своју X. скупштину; по томе траје ово удружење десет година. Сваке године састаје се скупштина у другом месту, а главни (управни) одбор сталан је у Београду. Место за скупштине одређује сама скупштина у напред, па ако би за заказано место наступиле какве сметње, онда главни одбор одређује друго место.

Удружење ово има од више година и свој лист: „Учитељ“, који од две године овамо излази у месечним свескама од 4—5 штампаних табака. Правац и уредништво томе листу одређује главни одбор, који чланке и радове за тај лист може и награђивати и осим тога из друштвене благајне давати потпоре и припомоћи својим члановима, који падну, без своје кривице, у какву беду и новчану неприлику.

По рачунском извештају, који је издао главни одбор 1. јула о. г. износи имање тога друштва: 32.041 динара 80 пара. Најважнији издатци, што је то друштво имало прошле школ. године, спомињемо: издатак за споменик пок. Јовану Гавриловићу своје добротвору од 3600 динара; на ограду гроба пок. Ј. Гавриловића: 145 динара; на редовну потпору члановима: 1040 дин. на ванредну помоћ: 1237 дин. 30 п.; на хонорар радова на „Учитељу“: 864 дин. 20 п. као плату уреднику „Учитеља“: 440 дин.

Ова је скупштина пре свог правог друштвеног задатка у недељу 3. (15.) јула о. г. обавила један леп чин пијетета према своје највећем добро-

твору, покојном Јовану Гавриловићу, што му је на најугледнијем и најлешнем месту престолнице српске на „Калимегдану“ подигло истина скроман, али величанствен видљив споменик: попрече, на узвишеном каменом постољу, које вешта рука Србина П. Убавкића изрезала.

Јован Гавриловић је оставио све своје имање у вредности од 350.000 динара (175.000 фор.) као фонд, из кога ће народно учитељство из Краљевине Србије примати мировину, а њихова сирочад и удовице пристојну потпору.

Протекло је 16 година, како је овај велики родољуб, (родом из Вуковара) легао у хладни гроб, а нико да се сети, да се ма којим знаком признања одужи сени овг великог покојника, ни влада, ни држава, ни круна као што рече у своје говору председник глав. одбора и учитељ београдски г. Михајло Јовић, док није сво само сирото учитељство по својим скромним силама доспело, да одужи не само своје него и народном највећем добротвору.

Овај лепо пијетета учитељског према добротвору своје, привукао је млога родољубива срца на лице места, а дошао је овом приликом и необично леп број учитеља наших не само из Краљевине Србије него и с ове стране Саве и Дунава, (око 40 учитеља и учитељица), а врло лепо се одазваше и наша браћа Хрвати.

Сам чин откриће споменика, обављен је на врло свечан начин. Црквени обред извршио је сам митрополит Михајло са великим бројем свештеника, а присуствовао је истоме и млади краљ Александар са министром председником Др. Докићем и другим вишим чиновницима. Народа и учитељства било је толико, да се једва могао пут направити за краљев пролаз. Краљ је дочекан и испраћен са бурним: Живео!

При црквеном обреду, одговарало је на јектенија најстарије београдско певачко друштво „Станковић“ и завршило са химном, која је у славу покојникову спремна била.

Председник глав. одбора „Учитељског Удружења“ г. Михајло Јовић после кратког увода у свој говор изнео је живот и рад великог покојника у опширном обиму а за тим су полагаани венци. Било их је 8 и то: од „Учитељскога Удружења“ и ових учитељских зборова: левачког, крагујевачког, београдског, алексиначког, нишког и јагодинског, на коме су, поред обичног наслова, биле и ове речи наштампане:

„Претке као што си ти,
Србин ће поштовати.
Рад, поштење и твој труд
Учитељству загрева груд.“

Осим учитељских венаца положило је венац и српско јеврејско певачко друштво.

Истог дана, у недељу 4. (16.) јула приређена су два концерта у славу открића Гавриловићевог споменика: један после подне у 4 сата на „Калимегдану“ код споменика, а други у вече око 8 сати у гостионици код „Коларца.“ Оба су концерта била јако посећена.

Учитељство је, тако, и ако мало доцније, ипак показало, да уме уважавати, ценити и поштовати родољубе и добротворе народне, јер дар пок. Гавриловића тек је посредно намењен учитељству, ал он ће носити народу

интерес, јер што је учитељство безбрижније, тим је вољније и дурашније у своме светом позиву, који је намењен срећи и напретку народа, коме служи.

Сутра и прекутра дан, у понедељак и уторак, 5. (17.) и 6. (18.) јула о. г. провело се око скупштинског рада у „Краљевој Пивари“, пространој дворани.

Око 8 сати изјутра првог дана скупило се ту, око 300 учитеља и учитељица мимо гостију, Срба и Хрвата учитеља с ове стране, који су добили места напред поред седишта управног одбора.

Скупштину је отворио председник главног одбора г. Михајло Јовић кратким говором, те онда на првом месту позове скупштину, да још једном устајањем ода пошту сени покојног добротвора Јов. Гавриловића, што скупштина и учини устајањем и изразом: слава му!

По том позове скупштину, да ода хвалу и признање своме краљу Њ. В. Александру I. што је својом високом посетом удостојио учитељство при открићу споменика Гавриловићевог, и скупштина и ту устајањем и узвиком: Живео! ода хвалу своме високом посетиоцу.

Најпосле прикаже исти председник скупштини министарског изасланика и онда госте Хрвате и Србе из прека, које је по именце споменуо, а скупштина их поздрави са ускликом: Живели!

И тек онда се приступи конституисању скупштине. Како се нису могли скупштинари да сложе и да акламацијом изаберу препорученог кандидата г. Мићу Ивковића учитеља нишког: то се приступи поименичном гласању између већ поменутог нишког учитеља и г. Николе Поповића, београдског учитеља, и по свршеном гласању, показало се, да је овај последњи кандидат добио 438 гласова а први 79, те буде проглашен за председника, г. Никола Поповић који заузме своје место, захвали се у кратко, на поверењу па да се избором осталих часника неби губило време, умоли скупштину, да му дозволи, да он учини предлог за избор потпредседника, секретара и осталих одбора, што скупштина и усвоји и то буде за потпредседника изабран Јован Поповић из Ужице, а за секретара: Петар Стојановић, М. Окановић, Велимир Петровић, Милан Станојевић, Даница Краљевачка и Балтић.

По избору секретара устали су гости да поздраве скупштину и на првом месту изађе гђца Јамбришекова учитељица више дев. школе у Загребу, духовита женска, те у свом лепом говору изјави своју радост, што види тако леп напредак међу браћом својом Србима и препоручује духовну сvezу између два сродна народна по крви и по језику, Хрвата и Срба и скупштина се одзива са: Живели!

После ње устане А. Варађанин управитељ срп. више дев. школе из Нов. Сада и поздрави скупштину у име Срба учитеља из архиепископије српске и митрополије карловачке, овим речма:

„Драга браћо! Пројурило је томе четврт века, како се вали одушевљења учитељског зарад напретка свога узвишеног позива заталасали с оне стране Саве и Дунава и ево, тек наши дани изнесоме то одушевљење прекаљено и пречишћено у удружењима учитељским овде (у Србији) на моралној и материјалној, а онамо у нашим крајевима, где је реч: слобода, братство и

www.једнакост покренула то одушевљење, тек пре три године, на материјалној основи у удружењу: „српског учитељског конвикта у Новоме Саду.“

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
Нама, који смо у оном првом заносу задрхтали од узбуђења за својим лепшим идеалима, не може бити и нема слађе награде, него кад видимо, да је биљка тог најодушевљенијег покрета учитељског од пре 25 година ухватила јака корена у земљи, коју су некад и наши дедови газили и знојем и крвљу напајали, те смо дошли, да вас, браћо, на том путу културе и просвете поздравимо тим срдачније, што у том лепом напретку вашем има посејано и много лепо семе из наших крајева.

И јучерања слава, приказала нам је на том пољу једног трудбеника и истрајног раденика из наших крајева (Јован Гавриловић родио се у Вуковару, а она красна беседа г. председника глав. одбора, коју је изговорио на јучерањој прослави тога трудбеника пред узвишеном круном ове лепе земље, и која нам тумачи мисли и тежње учитеља с ове стране, даје нам гаранције, да је учитељство с ове стране схватило свој позив и да ће по примеру слављеника свога истрајати на путу свог високог задатка. И ми представници књиге и просвете оностраног народа нашег поздрављамо браћу и сестре своје, који с нама на истом пољу раде, са срдачним покличем: сретно, напред!“

После овог следовали су још поздрави од г. г. Кобали тајника педагошког хрватског збора и онда изасланика и представника учитељских зборована из Митровице, Вуковара и града Загреба.

После ових поздрава и избора известилачког одбора, закључио је председник скупштину и заказао други састанак после подне у 4 сата, којом су приликом прочитали извештај главног одбора о раду својем за минулу годину и надзорног одбора о рачунима и стању друштвене имаовине. Овом приликом су прочитани и многи писмени и брзојавни поздрави, међу којима је и поздрав Срба Вуковараца, земљака и потомака великог слављеника Јована Гавриловића.

Сутра дан 6. (18.) јула о. г. отворена је скупштина у 9 сати пре подне, а на реду је била расправа учитеља Соколовића: „Положај учитеља какав је и какав треба да је.“ Расправа је исцрпљиво написана и на завршетку ове резолуције изнела, које су од скупштине и примљене:

1. Да нико не може постати учитељем, који није свршио учитељску школу и тек изузетно свршени богослови, који су положили испит за учитељско оспособљење.
2. Да се учитељска школа реорганизује тако, да у њу могу ступити само они, који су свршили V. гимн. разред; да школа та има пет годишњих течајева и да се за све те ученике заведе интернат. — Женска учитељска школа, да се у свему изједначи с мушком.
3. Да се године службовања учитељског сведу од 35. на 30. година.
4. Да је учитељима основна плата 1000 динара.
5. Да се за основ. нар. школе заведе стручан надзор и да се за ове надзорнике узимају само учитељи, који су бар 10 године практично учитељевали.
6. Да се учитељ не може отпустити из службе, осим, кад га судови осуде за недело какво.
7. Да се учитељи не могу премештати по потреби и тим казнити, него само на молби њиховој.

8. Упражњена учитељска места да се попуњују расписом стечаја.
9. Да се учитељима не ставља у дужност црквено појање у цркви.
10. Све зграде школеке, да зида окружни одбор и да се то јевтиније обавља.

11. Уза сваку школу да буде најмање $\frac{1}{2}$ хектара ораће земље за угледно обделавање.

12. Књиге и све писаће приборе за децу и све потребе за школу да набавља окружни одбор и да до одређеног дана пошаље свим школама. Учила за школе и књиге за библиотеку школску набавља и шаље свима школама у Србији министарство просвете.

По свршеној овој расправи решила је скупштина, да се изашљу два њена члана на ободску прославу у Црној Гори и заказана је догодишња скупштина у Јагодина.

У подне је приређен заједнички ручак у почаст гостију Срба и Хрвата из Аустро-Угарске, Босне и Херцеговине. Овом приликом, као обично, пало је врло лепих здравица од Срба и Хрвата.

После подне овога дана почеше се разилазити учитељи и гости својим кућама.

Ми смо понели с ове скупштине „Учитељског Удружења“ и његове прославе, врло лепу успомену и радовали би се, кад би нам се прилика указала, да и ми овамо покажемо својој браћи из прека, колико знамо и како нам на срцу лежи школа и њен напредак.

— н.

СРПСКЕ ВЕРОИСПОВЕДНЕ ШКОЛЕ старо-бечејске у школској 1891|2. години.

(Свршетак.)

Наредбом местног школског одбора одржан је 29. Марта — на Цвети — испит у повторној школи, и то прво са женском децом, коју је обучавао учитељ г. Милан Кириловић. Ученица се уписало 103, а на испиту их је било 39. — Испиту су присуствовали: г. г. Јован Степанов и Иван Јелчић свештеници и Мита Радановић адвокат и подиредседник местног школског одбора. За тим је био испит са мушком децом, коју је настављао г. Јован Поповић учитељ. Школу је походило 46 дечака, од којих је на испиту било 26. — Од слушалаца присутни су били г. г. Иван Јелчић, Јован Михајловић и Стеван Перић учитељи. У селиштној школи код учитеља г. Стевана Перића одржан је испит са повторним ученицима 2. Априла — на вел. четвртак — на коме је осим потписаног присутан био и часни г. Иван Јелчић свештеник и члан м. шк. одбора. Ову школу походило је 13 дечака и 6 девојчица. Међу њима беше и 2 Маџарчета. Успех је код свију у опште добар.

6. Априла — други дан Ускрса — освећена је о служби божијој најсвечанијим начином застава српске народне школе старо-бечејске, коју је у Бечу зготовити дао м. шк. одбор по цену од 315 фор. а. вр. од новача, што су од више година на ту цел прикупљали. Застава је врло лепо и укусно израђена од двојаке свиле — црвене и плаве са иконама св. Саве с једне, и васкресења Лазарева с друге стране. Заставу красе врло лепе траке, које су дивним, златом извезеним надписним словима урешене. Чин освећења обавио је пречасни г. прота уз судејство часне господе Јована Степана и Ивана Јелчића. Овом приликом изговорио је г. прота дивну беседу искупиљеном по-

www.божном народу и школској младежи. За време освећења држао је заставу као представник м. шк. одбора благородни г. Мита Радановић адвокат, и по освећењу предао ју је местн. шк. управитељу, а овај опет деци, која се њоме диче и поносе.

Априла 14. дописом среског начелника поново је отворена школа II. разреда средишњег, која је 20. Марта — као што је горе наведено — на неизвесно време због вратобоље распуштена била. — Овога истога одпочета су предавања у свима местним школама по решењу учитељског збора, а уз пристанак м. шк. одбора пре подне од 7—10, а после подне од 3—5 часова ради велике топлоте.

7. Јуна од 9—10 часова пре подне одржан је испит са оном српском децом, која местне туђинске школе походе, у којој је г. Паја Дамјановић предавао веронауку и српски језик. Такове деце било је свега 21, и то 10 мушке и 11 женске. Успех је из оба предмета *врло добар* био.

Истога дана после подне држан је испит у салашкој школи код учитеља г. Стевана Перића. Деце се уписало у I. разред 12 м. 10 ж. = 22; у II. р. 7 м. 3 ж. = 10; у III. р. 3 м. 3 ж. = 6; и у IV. р. 9 м. 4 ж. = 13, укупно 31 м. 20 ж. = 51. дете. Остало је до краја школске године: у I. р. 7 м. 8 ж. = 15; у II. р. 6 м. 1 ж. = 7; у III. р. 3 м. 3 ж. = 6, а у IV. р. 7 м. 2 ж. = 9, свега 23 м. 14 ж. = деце. Успех је био из српског језика, декламовања, цркв. словенског језика, напаметног рачуна, геометрије, земљописа, повеснице, цртања и појања *добар*, а из осталих осам предмета *врло добар*.

У уторак 9. Јуна беше испит у I. средишњем разреду код подписа-нога. Испиту је председавао благор. г. Мита Радановић као повереник м. шк. одбора за овај испит. Деце се уписало у школу 50 м. 52 ж. = 102; остало до краја 45 м. 49 ж. = 94. — Успех је био *врло добар*, само из рачуна и писања *добар*.

У среду 10. Јуна пре подне био је испит у женском IV., V. и VI. разреду код гђе Катице Јелчић-Освалдове. Деце се беше уписало: у IV. р. 30; у V. р. 25, у VI. р. 9, свега 64. Од тих је остало до краја школске године: у IV. р. 24; у V. р. 22; у VI. р. 9 = 55. — Успех је у опште био између *врло доброг* и *доброг*. — Иста гђа учитељица изложила је и ручне радове ученица, које су чланице „Просветне задруге Српкиња“ и друге присутне госпође прегледале и похвално се о њима изразиле.

Тога дана после подне држан је испит у II. разреду средишње школе код учитеља г. Милана Кириловића. Испиту је председавао благор. г. Мита Радановић, пошто је м. шк. управитељ био препречен. Деце је било уписано 24 м. 33 ж. = 57. Остало је до свршетка школе 23 м. 28 ж. = 51. Успех је био по гласу повереничке белешке свуда *врло добар*, само из писања *добар*.

У четвртак 11. Јуна пре подне држао се испит у предградско-ковинском I. и II. мешовитим разреду код учитеља г. Паје Дамјановића. Ученика се уписало: у I. разреду 27 м. 28 ж. = 55; у II. разр. 16 м. 7 ж. = 23 — свега 43 м. 35 ж. = 78 деце. Од тих је остало до испита у I. р. 19 м. 26 ж. = 45; у II. р. 13 м. 4 ж. = 17, — укупно 32 м. 30 ж. = 62 детета. Успех је из свију предмета био *врло добар*, осим писања у II. разреду, где је успех *добар*.

Истога дана после подне трајао је испит у дољно-варошком предграђу код учитеља г. Младена Поповића. Деце беше уписано у I. разреду 60 м. 54 ж. = 114; а у II. р. 25 м. 23 ж. = 48, дакле у целој школи 85 м. 77 ж. = 162. Од тих је остало до краја школске године у I. р. 32 м. 34 ж. = 66; у II. р. 22 м. 28 ж. = 40, укупно 54 м. 52 ж. = 106 ученика. Успех је био из словенског читања, писања у I. разреду и појања с певањем *добар*, а из свију других предмета *врло добар*.

Примедба. Пошто је у овој школи највећи број деце, то је м. шк.

одбор учинио кораке, да се поред ове још једна школа отвори, што је овога лета већ и учињено.

12. Јуна у петак пре подне био је испит у III. средишњем разреду код учитеља г. Јована Поповића. Деце је било уписано 71 м. 43 ж. = 114. Од ових је остало до свршетка школске године 66 м. 37 ж. = 113. — Успех је био изузев рачун, геометрију и цртање *врло добар*, а из горња три предмета *добар*.

После подне истога дана одржан је испит у IV. мушком разреду код г. Јована Михајловића учитеља. Ученика се уписало 67, а до краја школске године остало је 62. — Успех је био из свију предмета *врло добар*.

У суботу 13. Јуна пре подне беше испит у V. и VI. мушком разреду код г. Јована Чиплића учитеља. У ову школу уписало се у V. р. 34, а у VI. р. 14, свега 48 ученика. Остали су до завршетка школе у V. р. 30, у VI. р. 11 = 41. — Успех је био *врло добар*, а само из цртања у V. р. *добар*.

У понедељак на Видов-дан одржан је испит како из обичног црквеног појања, тако и из хармоничког појања и певања. За тим је била свечана служба божија, на којој су појали ученици и ученице у два гласа под управом г. Антонина Освалда. По свршеној св. литургији одржано је свечано „благодареније“, после кога су деци подељене награде, које су се састојале из лених и поучних књижица, које је м. шк. одбор и „Просветна задруга Српкиња на ову целъ подарила, на чему им од стране подписаногa лена хвала и благодарност. За овим су деца распуштена на двомесечни велики одмор.

У Старом Бечеју 30. Децембра 1892. године.

Стеван Жекит,

учитељ, и местних српских вероисповедних
школа управитељ.

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Седница архидијецезалног школског одбора држана је под председавањем Његове Светости Патријарха 31. Јулија у Ср. Карловцима. Главни је предмет ове седнице био обширна извештај заменика гл. школског известноца о прегледању вероисповедних школа у архидијецези, у течају ове године. Исти је заменик прегледао школе у Ср. Карловцима, Осеку, Винковцима, Черевиху, Беоцину и у Митровици, и свуда је испит са ученицима држао. Само у Земуну није могао школе ове године прегледати, јер су испити без његовог знања пре времена држани и школе су 12. Јунија већ распуштене биле, те тако када је он 13. Јунија у Земун стигао, није у школи никога нашао.

У свези са овим извештајем а по предлогу заменика гл. школ. референта, АШОдбор издао је важне наредбе у погледу унапређења наставе и одржања запта у србским вероисповедним школама архидијецезе Карловачке.

Даље су у овој седници објављене две наредбе Вис. Шк. Савета. Са одобрењем на знање је узет извештај обштине Черевихке о установљењу м. школ. одбора и о избору чланова за исти одбор, као и о избору м. школског управитеља у лицу преч. г. Георгија Максимовића пароха.

Одобрен је избор Љубице Обушковићеве за учитељицу у Черевиху и умолиће се Вис. Ш. Савет да се овој учитељици декрет изда.

Два призива Милоша Грујића учитеља Земунског, и уток свију учитеља Земунских противу решења АШОдбора спроведени су В. Ш. Савету на више размотрење и решење.

Скупштина црквене обштине у Даљу поднела је у три једнака примерка основно писмо тамошњег србског вероисповедног школског фонда опредељеног на подпомагање Србаља ученика у вишим школама из Даља.

Ово је основно писмо пре мериторнога решења упућено конзисторијалном одговору на образложено мњење.

Црквени одбор у Ердевику подноси тужбу противу тамошњег учитеља М. Ц. који неће у цркви да дужности појца одправља, нити школеку децу у појању обучава.

Тужба ова уступљена је управном одбору жупаније Сремске на надлежно уредовање.

Осим ових предмета решено је још неколико других предмета, међу којима су понајвише били поднесци црквене общине у Земуну.

Избори учитеља. За учитеља у Риђици изабран је Душан Пауновић испитани и оспособљени учитељ родом из Црвене Цркве. За учитељице у Тузли изабране су госпођице Даница Јовановићева из Панчева и Исидора Ђисаловићева из Сомбора. За учитељицу у Зворнику позвана је свршена приправница Софија Драгојева родом из Црепаје.

Богољуб Ракић досадашњи привремени учитељ у Долову потврђен је за сталнога учитеља у истом месту.

У Срб. Арадцу изабран је за учитеља свршени приправник Јован Хацић; Славко Јанковић изабран је за учитеља у Бјелини.

Оснивање србских вероисповедних забавишта. На позив наших црквеношколских власти установиле су неке родољубиве србске црквене общине у Бачкој и у Банату србска вероисповедна забавишта уз материјалну припомоћ дотичних својих грађанских община. Тако ће се у Сентомашу отворити два, у Турији једно, у Футогу једно, у Чакову и у Перлезу по једно православно србско вероисповедно забавиште. У Арач-Враћеву пак, у Тиса Хиђошу и у Доловима оснивају комунална забавишта политичне общине, чему се морамо чудити знајући да су то чисто србске общине.

УПРАЖЊЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

— У *Митровици* тражи се учитељ за II. и III. разред србске вероисповедне школе. Плата је 500 фор. у име станарине 120 фор. и 6 хв. дрва. Учитељу осим редовних дужности, спада у дужност држање недељних и празничних каталога, настава у црквеном појању и држање повторне школе.

— У *Мокрину* тражи се учитељ. Плата је 600 фор. стан са баштом и огрев, или у место огрева 50 фор. Изабрани могу бити само они који су у Сомбору бар с добрим успехом учитељску школу свршили и испит из мађарског језика положили.

— У *Србској Црњи* траже се два учитеља. Са првим учитељским местом скопчана је плата од 194 фор. стан, 40 кибли жита, 20 кибли кукуруза, 4 јутра земље и огрев. Са другим местом скопчана је плата 400 фор. у име станарине 50 фор. у име огрева 25 фор. Рок 15. Август.

— У *Сентомашу* тражи се учитељица с платом од 400 фор. и 60 фор. паушала. Изабрана учитељица предаваће за сада ручни рад, а доцније кад се установи стално место за учитељицу дужна ће бити предавати све предмете и онда ће јој бити плата 600 фор., 169 фор. у име дрва за школу и њену потребу и стан или 200 фор. станарине. Рок 25. Август. Молбенице се имају србском школ. одбору у Сентомашу поднети.

— У *Сентомашу* траже се две забавиље на новоустановљеним србским вероисповедним забавиштима. Плата је за сваку 400 фор. и 120 фор. у име стана. Молбенице се имају до 25. Августа поднети председништву школског одбора у Сентомашу. Изабране забавиље имаће и своје помагачице и ставља им се у дужност да за две године испит за забавиље положе.

— У *Шурђану* тражи се учитељ с платом 300 фор., два хвата дрва и стан с баштом. Рок 15. Август.

— У *Иванди* тражи се учитељ. Плата је 300 фор. за редовну и 40 фор. за повторну школу, и стан с баштом. Рок 15. Август.

— У *Павлишу* (код Вршца) тражи се учитељица. Плата је 300 фор. и стан с баштом и 4 хвата дрва са којима се школа има грејати. Рок Велика Госпојина.

— У *Куманима* тражи се учитељ. Плата је 450 фор. за станарину 75 фор., један ланац ораће земље, и башта Рок 21. Август.

— У *Негославцима*, *Никлушевцима* и *Маркушици*, у котару Вуковерском, траже учитељи и црквени појци православне вере, с платом по 400 фор. и стан и огрев.

— У *Товарнику*, *Нови Вановци* и *Илинци*, у котару Шидском, траже се учитељи и појци православне вере. На сва три места плата је по 400 фор. уз стан и огрев.

— У *Канаку* тражи се учитељ с платом 300 фор., два ланца ораће земље, стан, башта, 3 хвата дрва и сламе колко узтреба.

— У *Србској Кларији* упражњено је учитељско место с платом 300 фор., пет ланаца земље, стан, 1½ хв. дрва за огрев и 30 фор. за перовојство.

— У *Чакову* тражи се забавиља за србско вероисповедно забавиште. Плата је 300 фор. стан и у име огрева за забавиште и стан 60 фор. Изабрана има за две године испит за забавиљу положити.

— У *Турији* на ново основаном србском вероисповедном забавишту, тражи се забавиља с платом од 300 фор. уз стан и огрев. Забавиља мора бити Српкиња православне вере, и ако није оспособљена забавиља, дужна ће бити за две године то оспособљење задобити. Рок до 28. Августа.

— У *Подворњу* код Вршца тражи се учитељ на србској вероисповедној школи. Плата 300 фор. и три ланца земље, стан и башта. Рок 15. Август.

— У *Карлову* тражи се учитељ и учитељица. Плата учитељева је 500 фор. 2 хвата сламе за огрев и 70 фор. станарине. Плата учитељичина је 400 фор. 2 хвата сламе и 70 фор. станарине. Рок 20. Август.

— У *Стејановцима*, *Сибачу*, *Буђановцима*, *Петровцима*, *Огару* и у *Витојевцима*, у котару Румском, траже се учитељи и појци православне вере. Свуда је плата 400 фор. стан и огрев, а у Сибачу, Буђановцима, Огару и Витојевцима припада учитељу још и награда по 60 фор. за црквено појање.

— У *Кленку*, котара Румског, тражи се учитељица православне вере с платом 400 фор. стан с вртом и огрев.

— У Иришком срезу упражњена су србска учитељска и певчевска места у *Марадику*, *Григезу*, *Вешенову селу* и *Ривизи*. Свуда је плата 400 фор. стан и огрев.

— У *Лаћарку*, у котару Митровачком, тражи се учитељ и појац православне вере с платом 400 фор. стан с вртом и огрев.

— У Земунском котару, тражи се србски учитељ у *Дечу* с платом 400 фор. стан и врт.

— У *Прогару* у истом котару тражи се учитељ и појац православне вере с платом 400 фор. стан и огрев и 60 фор. награде за црквено појање.

На свима овима местима рок пријаве је до 20. Августа. Молбенице се имају преко дотичне котарске области на високу кр. земаљску владу у Загребу поднети.

— За новоустановљено место учитељице на србској вероисповедној школи у *Великом Средшту* тражи се учитељица. Плата је 320 фор. стан с великом баштом и огрев, за повторну школу награда је 40 фор. Рок 22. Август. Избор ће тек 1. Октобра бити а изабрана ће у звање ступити 1. Новембра.

— У *Херцег Сулошу*, у Барањи, тражи се учитељ на србској вероисповедној школи. Плата је 320 фор., 12½ ланаца добре ораће земље, за повторну школу 20 фор., стан с великом баштом и огрев. Рок 15. Август.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

У српској вишој девојачкој школи у Сомбору почиње се школска 1893/4. година 1. Септембра по старом календару.

Уписивање је 1. 2. и 3. Септембра пре подне од 9—11 часова. Родитељи са стране имају своју децу довести и уписати код подписаног управитеља у здању србске учитељске школе Сомборске.

Примају се ученице, које су свршиле четврти разред србске основне школе и 10. годину живота навршиле.

Ученице из V. и VI. разреда народне школе могу бити примљене у старије разреде, ако на пријамном испиту покажу довољан успех из оних предмета, који се у I. односно у II. разреду више девојачке школе ове уче.

Породице, које желе на стану и храни држати ову женску децу имају се пре тога пријавити подписаноме, а исто тако и родитељи дечији нека се изволе најпре код управитеља распитати за места, па тек онда нека уговарају за стан и храну своје деце.

У Сомбору, 10. Августа 1893.

Никола Ћ. Вукићевић,
управитељ.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Долепотписана се налазим побуђена, да и јавним путем изречем своју најгласнију захватност, срп. цркв. општини Тамишградској на стипендији од 120 фор., коју сам пуне две године уживала, те сам започете науке довршити могла.

Сомбор на Петров-дан 1893. год.

Марија В. Јакшића, сврш. приправница.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Благородном г. **Павлу пл. Јеремићу** велепоседнику у Вел. Кикинди.

На Вашем лепом и племенитом, а уједно и изненадном дару „Школ. Листу“, слободан сам замолити Вас: да примите израз моје најсрдачније благодарности Истоветни израз и цркв. школ. општине.

У Гаду, 3/15. Јуна 1893. год.

Јаков Ј. Пасков, срп. учитељ.

Умољавамо сву ону господу учитеље, и славне црквене општине, који „Школски Лист“ примају, а до сада нам претплату послали нису, да то што скорије учине, јер другчије не можемо лист уредно издавати.

Издаје и уређује: **НИКОЛА Ћ. ВУКИЋЕВИЋ.**

Штампариа Ф. БИТЕРМАНА у Сомбору.